

กรมที่ดินชี้แจงกรณีที่ดินเขากระโดง ยืนยันยึดหลักกฎหมายอย่างเคร่งครัด

ตามที่มีข่าวปรากฏทางสื่อมวลชน กรณีที่ดินการรถไฟแห่งประเทศไทย บริเวณเขากระโดง อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ ได้มีคำพิพากษาศาลจังหวัดบุรีรัมย์ ศาลอุทธรณ์ภาค ๓ ศาลฎีกา และศาลปกครองกลาง ตัดสินแล้วว่าเป็นที่ดินของการรถไฟแห่งประเทศไทย ตลอดจนสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) เคยส่งเรื่องให้กรมที่ดินดำเนินการเพิกถอนโฉนดที่ดินเลขที่ ๓๔๕๖ และ ๘๕๖๔ แล้ว แต่จนถึงปัจจุบันกรมที่ดินยังไม่ดำเนินการใด ๆ นั้น กรมที่ดินขอเรียนชี้แจง ดังนี้

๑. ประเด็นที่ศาลจังหวัดบุรีรัมย์ ศาลอุทธรณ์ภาค ๓ และศาลฎีกาได้มีคำพิพากษาให้เพิกถอนคำขออนุญาตที่ดินของราษฎรจำนวน ๓๕ ราย และให้เพิกถอนโฉนดที่ดินและหนังสือรับรองการทำประโยชน์ นั้น กรมที่ดินขอเรียนว่า คำพิพากษาดังกล่าวผูกพันเฉพาะที่ดินพิพาทระหว่างคู่ความในคดีเท่านั้น ไม่สามารถนำไปใช้ยื่นบุคคลภายนอกได้ เว้นแต่จะมีการดำเนินคดีใหม่กับบุคคลที่เกี่ยวข้อง ตามมาตรา ๑๔๕ วรรคสอง แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ศาลฎีกาและศาลอุทธรณ์ ภาค ๓ ไม่ได้วินิจฉัยครอบคลุมพื้นที่ทั้งหมด ๕,๐๘๓ ไร่ การอ้างว่าคำพิพากษานี้เป็นการยืนยันกรรมสิทธิ์ที่ดินทั้งหมดจึงเป็นการขยายความเกินขอบเขตของคำพิพากษาการรถไฟฯ จึงไม่สามารถนำผลของคำพิพากษาทั้งคดี ไปใช้กับที่ดินแปลงอื่น ๆ ได้ เนื่องจากการได้มาของที่ดินแต่ละแปลงมีความแตกต่างกัน ราษฎรซึ่งเป็นเจ้าของที่ดินจึงต้องมีโอกาสในการต่อสู้เพื่อป้องกันสิทธิของตนเอง โดยขออนุญาตนำบทสัมภาษณ์ของ ศาสตราจารย์ (พิเศษ) จริญญา ภักดีธนากุล ที่ได้ให้สัมภาษณ์ในรายการเวทีความคิด ออกอากาศเมื่อวันที่ ๒๙ มกราคม ๒๕๖๘ สรุปได้ว่า “ที่มีผู้ให้ความเห็นว่า เรื่องมันยังไม่จบนะ คำพิพากษาของศาลในคดีชุดแรกว่าที่เป็นของการรถไฟที่ออกโฉนดมาไม่ถูกต้องทั้งหมดเป็นคำพิพากษาที่มีผลผูกพันคู่ความในคดีนั้นเท่านั้น เพราะเป็นคำพิพากษาในคดีแพ่ง ไม่เหมือนที่กรณีสงฆ์ ที่กรณีสงฆ์มีพระราชบัญญัติคณะสงฆ์จะเอาไปให้ใครหรือเอาไปออกโฉนดให้ใครต่าง ๆ ไม่ได้ชัดเจน จะโอนได้ต้องออกพระราชบัญญัติโอนที่กรณีสงฆ์ กรณีที่ดินที่เขากระโดงนั้น เนื่องจากมีคำพิพากษาที่ทำให้ชัดเจนในระดับหนึ่ง คือ คำพิพากษาของศาลถึงที่สุดแล้วว่าเป็นที่ดินของการรถไฟฯ คำพิพากษานี้ผูกพันแต่เฉพาะคู่ความในคดีนั้นครับ ตามมาตรา ๑๔๕ วรรคหนึ่ง ถ้าเป็นคำพิพากษาที่แสดงถึงกรรมสิทธิ์ตามมาตรา ๑๔๕ วรรคสอง ใช้ยื่นบุคคลภายนอกได้ด้วยแต่ไม่ใช่ยื่นเด็ดขาดเป็นข้อสันนิษฐานเบื้องต้น บุคคลภายนอกที่เข้ามาสิทธิที่จะต่อสู้และขอพิสูจน์หักล้างเพราะเขาไม่ได้เป็นคู่ความ เขาไม่เคยมีโอกาสต่อสู้ในคดีนั้นมาก่อนกฎหมายต้องให้โอกาสเขาต่อสู้พิสูจน์สิทธิ เรื่องของเรื่องก็คือถ้าการรถไฟจะเอาให้ได้มีการเปลี่ยนแปลงอะไรในโฉนดได้ การรถไฟฯ อาจจะฟ้องไปถึงคนที่มิชื่อถือกรรมสิทธิ์ในโฉนดซึ่งเขาก็อ้างว่าเขามีสิทธิตามโฉนด การรถไฟก็อ้างว่าแต่โฉนดออกทับที่ดินของการรถไฟฯ เพราะฉะนั้น การรถไฟก็จะต้องไปฟ้องคนที่มิชื่อในโฉนดขับไล่เขาออกต้องเป็นหลายคดี เห็นไหม มันไม่ใช่กฎหมายที่บังคับก็พูดไปเลย มันไม่เหมือนที่ดินที่เป็นที่กรณีสงฆ์ มันต่างกัน ความเคร่งครัด ความคุ้มครองที่มีความเข้มงวดต่างกันครับ ผมก็คิดว่าตัวเจ้ากระทรวงที่เกี่ยวข้องในเรื่องที่ดินการรถไฟฯ ก็คือกระทรวงคมนาคมและกระทรวงมหาดไทยต้องหารือกันแล้วก็หาทางออกให้กับผู้ซื้อที่ดินตามโฉนดโดยสุจริต ถ้าตกลงกันได้ ๓ ฝ่าย ฝ่ายผู้ซื้อตามโฉนด กลุ่มที่กรมที่ดินอยู่ของมหาดไทย และการรถไฟฯ ของคมนาคม วินวินและวินด้วยกันทั้ง ๒ ฝ่ายได้”

สำหรับกรณีที่มีการนำเสนอข่าวว่า ศาลปกครองกลางได้วางหลักไว้ว่า การรถไฟฯ ได้ที่ดินมาโดยชอบด้วยกฎหมายทำให้ที่ดินมีสถานะเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินมาแต่ต้น เอกสารสิทธิของเอกชนที่ออกภายหลังจึงออกทับที่ดินของรัฐ นั้น กรมที่ดินขอเรียนว่า กรณีคำพิพากษาศาลปกครองกลางคดีหมายเลขแดงที่ ๕๘๒/๒๕๖๖ ลงวันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๖๖ ศาลได้พิพากษาว่า ให้อธิบดีกรมที่ดินตั้งคณะกรรมการสอบสวนตามมาตรา ๖๑ วรรคสอง แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน หากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ (อธิบดีกรมที่ดิน) มีคำสั่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนแล้ว และพิจารณาข้อเท็จจริงได้เป็นเช่นใด ย่อมเป็นอำนาจของอธิบดีกรมที่ดินที่จะดำเนินการมีคำสั่งตามข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นตามที่เห็นสมควร อันเป็นดุลพินิจของอธิบดีกรมที่ดิน ซึ่งศาลไม่อาจก้าวล่วงได้ เมื่อการแสวงหาข้อเท็จจริงของคณะกรรมการสอบสวนฯ ในกรณีที่ดินพิพาทเขากระโดง ซึ่งรับฟังจาก การรถไฟฯ กล่าวอ้าง คำคัดค้านของราษฎรผู้มีส่วนได้เสีย ข้อมูลทางประวัติศาสตร์ ผลการรังวัดถ่ายทอดแนวเขตที่ดิน และการตรวจสอบสภาพพื้นที่จริง ได้พยานหลักฐานที่แตกต่างกันในสาระสำคัญจากคำพิพากษาศาล ซึ่งพยานหลักฐานของการรถไฟฯ ไม่ชัดเจนและไม่สามารถเชื่อถือได้ว่าที่ดินของการรถไฟฯ ครอบคลุมบริเวณใดบ้าง จึงไม่อาจพิสูจน์ได้ว่าหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินได้ออกทับที่ดินของการรถไฟฯ ประกอบกับการออกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินเป็นไปโดยชอบด้วย ขั้นตอน ระเบียบ และกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในขณะนั้น จึงไม่มีพยานหลักฐานใดที่สามารถพิสูจน์ได้โดยชัดแจ้งว่า มีการออกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินไปโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย กรมที่ดินจึงไม่อาจดำเนินการเพิกถอนหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินจำนวน ๙๙๕ แปลง ตามมาตรา ๖๑ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ได้ กรณีนี้การรถไฟฯ ได้ฟ้องกรมที่ดิน ที่ ๑ อธิบดีกรมที่ดิน ที่ ๒ ปลัดกระทรวงมหาดไทย ที่ ๓ เป็นผู้ถูกฟ้องคดีต่อศาลปกครองกลาง ในคดีหมายเลขดำที่ ๓๙๕/๒๕๖๘ เมื่อวันที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๖๘ ขอให้

(๑) เพิกถอนคำสั่งของอธิบดีกรมที่ดินที่ให้ผู้ร้องเรื่องการเพิกถอนหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินบริเวณเขากระโดง อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์

(๒) เพิกถอนคำวินิจฉัยอุทธรณ์ของปลัดกระทรวงมหาดไทยที่เห็นชอบกับคำสั่งของอธิบดีกรมที่ดินและให้ยกอุทธรณ์ของการรถไฟฯ

ซึ่งขณะนี้อยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลปกครองกลาง หากศาลได้มีคำพิพากษาถึงที่สุดเป็นประการใด กรมที่ดินจะได้ดำเนินการให้เป็นไปตามคำพิพากษาของศาลต่อไป

๒. ประเด็นที่เสนอข่าวว่า สำนักงาน ป.ป.ช. เคยส่งเรื่องให้กรมที่ดินดำเนินการเพิกถอนโฉนดที่ดินเลขที่ ๓๕๔๖ และ ๘๕๖๔ นั้น ขอเรียนว่า สำนักงาน ป.ป.ช. ได้แจ้งให้กรมที่ดินพิจารณาดำเนินการกรณี คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติให้เพิกถอนโฉนดที่ดินเลขที่ ๓๔๖๖ และ ๘๕๖๔ ดังกล่าว เนื่องจากออกทับที่ดินของการรถไฟฯ ตามมาตรา ๖๑ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน และมาตรา ๙๙ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ แบ่งได้เป็น ๒ กรณี

๒.๑ กรณีที่ให้กรมที่ดินเพิกถอนโฉนดที่ดินตามมาตรา ๖๑ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน กรมที่ดินพิจารณาแล้ว ที่ดินดังกล่าวไม่ใช่ที่ดินของการรถไฟฯ และการออกโฉนดที่ดินทั้งสองแปลงเป็นไปโดยชอบด้วยกฎหมายแล้ว จึงได้พิจารณายุติเรื่องเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๒

๒.๒ กรณีการดำเนินการตามมาตรา ๙๙ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องดำเนินการฟ้องต่อศาลเพื่อขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้เพิกถอนโฉนดที่ดินดังกล่าว นั้น เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๕ กรมที่ดินได้หารือแนวทางปฏิบัติไปยังสำนักงานอัยการสูงสุด ว่าหน่วยงานใดจะเป็นผู้มีหน้าที่ฟ้องคดีต่อศาล และการที่กรมที่ดินมีความเห็นไม่เพิกถอนโฉนดที่ดินจะเป็นการขัดหรือแย้งต่อหลักการตรวจสอบของคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือไม่ ซึ่งสำนักงานอัยการสูงสุดได้แจ้งผลการพิจารณาให้ทราบว่า เป็นหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (การรถไฟฯ) ซึ่งเป็นผู้เสียหายหรือผู้ได้รับความเดือดร้อนจะต้องนำรายงานของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ฟ้องคดีต่อศาลที่มีอำนาจเพื่อมีคำสั่งหรือคำพิพากษาเพิกถอนโฉนดที่ดินพิพาททั้งสองฉบับดังกล่าว สำหรับกรณีที่ กรมที่ดินมีความเห็นไม่เพิกถอนโฉนดที่ดินตามมติ

ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ไม่เป็นการโต้แย้งหรือขัดต่อหลักการตรวจสอบของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เนื่องจากเหตุ
ในการฟ้องร้องต่อศาลเป็นไปตามรายงานของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ส่วนการพิจารณาของอธิบดีกรมที่ดินเป็นไปตาม
หลักเกณฑ์ที่กำหนด ซึ่งเป็นคนละเหตุไม่เกี่ยวข้องกัน และกรณีนี้กรมที่ดินแจ้งให้การรถไฟฯ ดำเนินการตามคำวินิจฉัย
ของสำนักงานอัยการสูงสุดแล้วเมื่อวันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๕๕ แต่การรถไฟฯ มิได้ดำเนินการฟ้องคดีต่อศาลตามความเห็น
ของสำนักงานอัยการสูงสุดแต่อย่างใด

ทั้งนี้ กรณีตามมาตรา ๙๙ นั้น ศาลปกครองสูงสุดได้มีคำสั่ง ที่ ๖๖๖/๒๕๖๐ เมื่อวันที่ ๓๐ สิงหาคม
๒๕๖๐ วินิจฉัยเป็นบรรทัดฐานว่า มาตรา ๙๙ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกัน
และปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ บัญญัติไว้ชัดเจนว่า ให้ประธานกรรมการ ป.ป.ช. ส่งเรื่องให้ผู้บังคับบัญชา
หรือหัวหน้าหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อขอให้ศาลมีคำสั่งหรือคำพิพากษาให้เพิกถอนเอกสารสิทธิ เป็นเจตนารมณ์
ของกฎหมายที่ไม่ประสงค์จะให้หน่วยงานผู้ออกเอกสารสิทธิเป็นผู้ดำเนินการพิจารณาเพื่อมีคำสั่งเพิกถอนอีก
โดยให้นำคดีเข้าสู่การพิจารณาของศาลซึ่งเป็นองค์กรที่ใช้อำนาจตุลาการในการวินิจฉัยชี้ขาดข้อพิพาท
ซึ่งสอดคล้องกับคำวินิจฉัยของอัยการสูงสุดที่ให้การรถไฟฯ เป็นผู้ฟ้องคดี

กรมที่ดินขอเรียนว่า การดำเนินการตามนัยดังกล่าวข้างต้นเป็นไปโดยชอบด้วยระเบียบ กฎหมาย
เพื่อให้เกิดความถูกต้องเป็นธรรมกับผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย อีกทั้งปัจจุบันการรถไฟแห่งประเทศไทย ได้เป็นโจทก์ฟ้อง
ประชาชนที่มีชื่อถือกรรมสิทธิ์ในที่ดินบริเวณเขากระโดงจำนวน ๒๔ คดี ประกอบไปด้วยที่ดินจำนวน ๑๐๘ แปลง
ซึ่งศาลจังหวัดบุรีรัมย์ได้มีหนังสือให้สำนักงานที่ดินจังหวัดบุรีรัมย์ พร้อมทั้งผู้เชี่ยวชาญจากกรมแผนที่ทหาร
ร่วมทำการรังวัดจัดทำแผนที่พิพาทด้วย เมื่อสำนักงานที่ดินจังหวัดบุรีรัมย์ได้รายงานผลการรังวัดจัดทำแผนที่พิพาท
ต่อศาลจังหวัดบุรีรัมย์แล้ว ก็จะเข้าสู่กระบวนการพิจารณาของศาล หากศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเป็นประการใด
ย่อมผูกพันคู่ความที่จะต้องปฏิบัติตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลต่อไป

.....

กรมที่ดิน
๑๗ เมษายน ๒๕๖๙